

ОПТИМІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ІЗ ПРЕДМЕТА «ОРТОДОНТІЯ»

Смаглюк Л.В., Куліш Н.В., Карасюнок А.Є., Білоус А.М.

Полтавський державний медичний університет

Сучасна дистанційна освіта на кафедрі ортодонції – це розгалужена система передачі знань на відстані за допомогою різних засобів і технологій, яка сприяє отриманню студентами необхідної інформації для використання в практичній діяльності.

Ключові слова: дистанційне навчання, кафедра ортодонції, інтернет-технології.

Modern distance education at the Department of Orthodontics is an extensive system of knowledge transfer at a distance using various tools and a technology, which helps students obtain the necessary information for use in practice.

Key words: Distance learning, Department of Orthodontics, Internet Technologies.

У час інтернет-технологій багато аспектів нашого життя переноситься в мережу, прискорюючи тим самим темпи розвитку інформаційного суспільства й долаючи географічні бар'єри. Не стає винятком і освіта. Складні життєві ситуації забезпечують пристосування до нових умов буття. Навчальні заклади в усьому світі, зокрема і в Україні, перейшли на дистанційну форму навчання, аби створити безпечні умови для своїх здобувачів освіти під час пандемії COVID-19.

Відповідно до чинного законодавства України дистанційне навчання – це індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу в спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій. Задля цього університети потребують гнучких і надійних моделей освіти, які дозволять безперервно адаптуватися до різних етапів «нового звичного». COVID-19 прискорив і активізував довготривалі педагогічні тенденції, створюючи «природний експеримент», в якому перевіряються й оцінюються численні інновації [1].

Дистанційне навчання виникло вже досить давно й має широку популярність серед студентів завдяки економічним показникам і навчальній ефективності. Дистанційну форму навчання ще називають «освітою протягом усього життя» через те, що більшість тих, хто навчається, – дорослі люди.

Дистанційне навчання для здобувачів освіти не сильно відрізняється від звичайного: викладачі надсилають завдання для опрацювання, установлюють крайній термін виконання, студент за допомогою гаджетів надсилає виконане завдання на перевірку викладачу в «googleclass», де на диску накопичуються всі відповіді. Головна перевага роботи за цією системою – ми маємо аналіз ситуаційних завдань у балах із кожної теми, а також перераховуються ті задачі, на які часто дають неправильні відповіді. Це дає можливість викладачу швидко відреагувати на помилки й акцентувати увагу здобувачів на питаннях, які підлягають повторенню або ретельнішому вивченню. Ця методика дозволяє зекономити час на перевірку завдань і використати його на користь співбесіди, яка відбувається на платформах «Teem», «Zoom» або «Google Meet». Викладач сам обирає спосіб зв'язку з групою, який, на його погляд, найприйнятніший для проведення практичного заняття.

Хоча здавалося, що технічні проблеми будуть найбільшим викликом у реалізації дистанційної освіти, досвід показав, що їх порівняно легко розв'язувати. І ми досить швидко освоїли інтернет-платформи для організації педагогічного процесу. Головне для роботи – наявність швидкісного інтернету. Значно складніше вирішити питання з педагогічним аспектом процесу. Виникли питання: як краще подавати матеріал, чи варто лишати таку саму тривалість занять. Особливо це стосується 5 курсу стоматологічного факультету, де заняття проводяться за цикловою системою й тривають 6 годин протягом трьох днів. Які форми контролю найкраще використовувати?

Науково-педагогічні працівники були змушені за короткий термін опанувати навички найбільшої й найшвидшої трансформації педагогічної діяльності й методики оцінювання, яка коли-небудь спостерігалась у сучасних університетах. Це призвело до збільшення навантаження на науково-педагогічних працівників і вимагало від колег об'єднання власних зусиль, включаючи навчання роботи з програмним забезпеченням і спільної практичної діяльності.

Зрозуміло, що дистанційне навчання – це форма навчання з використанням комп'ютерних і телекомунікаційних технологій, які забезпечують інтерактивну взаємодію викладачів і здобувачів освіти на різних етапах навчання й самостійну роботу з матеріалами інформаційної мережі.

Як це працює на кафедрі ортодонції, урахувавши специфіку навчання на стоматологічному факультеті, де головна увага прикута до формування у здобувачів освіти практичних компетентностей?

Дистанційне навчання – це сукупність відповідних заходів, зокрема засобів надання навчального матеріалу для здобувачів освіти. Для цього на сайті кафедри для кожного курсу є «Силабус» українською й англійською мовами, в якому надані всі посилання щодо організації навчального процесу з предмета «Ортодонція». Викладено в електронному форматі методичні вказівки для здобувачів освіти з кожної теми практичного заняття з посиланнями на літературні джерела й матеріали лекцій.

Переваги інтернету – можливість швидкого доповнення курсу новою інформацією. Так, особливістю роботи зі здобувачами освіти 4 курсу є написання історії хвороби ортодонтичного пацієнта. Для цього кожний викладач складає буклет пацієнта, який містить його фото обличчя згідно з протоколами лікування, фото контрольної діагностичних моделей, ОПТГ, схему історії хвороби. На кафедрі у 2018 році створено посібник із написання історії хвороби, де покроково пояснюється заповнення кожного пункту навчальної історії хвороби. Таким чином здобувач освіти може самостійно засвоїти знання щодо її оформлення [4].

Кожний викладач має змогу сам вирішувати, як буде виглядати дистанційний курс і які мультимедійні елементи в ньому будуть застосовуватися. Міра і спосіб використання комп'ютерних технологій при підготовці дистанційного курсу значно впливають на ефективність його засвоєння. Світовий досвід показує, що використання динамі-

чних об'єктів для створення наочних моделей процесів, адаптивне моделювання студента в багатьох випадках набагато підвищує навчальний ефект.

Наступною особливістю інтернет-спілкування є засоби консультації студента з викладачем. Це можливо засобами Viber, Messenger, Whats up та пересилання інформації на електронну пошту.

Упровадження дистанційних технологій у навчальний процес спрямоване на глибше розуміння навчального матеріалу; формування низки компетенцій: комунікативні (безпосереднє спілкування й за допомогою засобів мережі), інформаційні (пошук інформації з різних джерел і можливість її критичного осмислення), самоосвіти (уміння навчатися самостійно). Як показує практика, якщо студент не навчиться самостійно приймати рішення, визначати зміст своєї навчальної діяльності та знаходити засоби її реалізації, він не зможе якісно опанувати ту чи іншу дисципліну. Окрім того, дистанційне навчання виконує й виховну функцію – сприяє формуванню провідних якостей особистості – активності, самостійності, самовдосконалення, творчості.

У процесі дистанційного навчання відбувається поєднання компетентності викладача [5], інформаційних технологій і мобільності з бажанням і цілеспрямованістю здобувача освіти. Тому основною метою дистанційного навчання здобувачів стає виховання особистості, яка має бажання і здатність до спілкування, навчання й самоосвіти.

Аналіз роботи на дистанційному навчанні свідчить, що в більшості викладачів і здобувачів освіти сформоване позитивне ставлення до нових інформаційних технологій. Здобувачі вважають, що дистанційна форма навчання дає можливість ефективніше працювати, економити час, поєднувати навчання з роботою. Проте в багатьох студентів відсутня психологічна готовність до навчання в нових умовах, несформовані вміння й навички самостійної роботи. Значна частина студентів вважає, що наявне навчально-методичне забезпечення не завжди ефективне для самостійного вивчення матеріалу, тому необхідний постійний обмін інформації з викладачем. Тобто, хоч діяльність викладача в процесі дистанційного навчання й зазнає певних змін, але залишається такою ж важливою [6]. Завдання викладача за дистанційної форми навчання такі: 1) підготовка дистанційних занять на основі наявних чи оригінальних авторських розробок; 2) керування навчально-пізнавальною діяльністю студентів (пряме в режимах on-line і off-line з використанням електронної пошти й опосередковане, закладене в логічну структуру побудови навчального матеріалу курсу); 3) контроль знань, умінь і навичок студентів (із використанням тестових завдань); 4) налагодження позитивної співпраці зі студентами (ефективне й постійне спілкування).

Сучасна дистанційна освіта – це розгалужена система передачі знань на відстані за допомогою різних засобів і технологій, яка сприяє отриманню студентами необхідної інформації для використання в практичній діяльності. Тому вже сьогодні необхідно значно посилити увагу до науково-методичних і психолого-педагогічних розробок у галузі дистанційної освіти у вишах і самоосвіти майбутніх фахівців.

Список використаної літератури

1. Дистанційна освіта в сучасній освітній діяльності / Освітній портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/articles/30.html> – Назва з екрана.
2. Долинський Є. В. Дистанційне навчання – одна з прогресивних форм підготовки фахівців / Є. В. Долинський // Теоретичні питання культури, освіти та виховання: Збірник наукових праць. Вип. 42 / За заг. ред. проф. Матвієнко О.В. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2010. – С. 202-207.
3. Осадчий В. В. Сучасні тенденції використання інформаційних технологій у навчальному процесі вищої педагогічної школи / В. В. Осадчий // Педагогічний процес: теорія і практика. Збірник наук. праць. – К.: Видавництво П/П «ЕКМО», 2009. – Вип. 2. – С. 190-207.
4. Смаглюк Л. В. Академічна історія хвороби з ортодонтії / Л. В. Смаглюк, Н. В. Куліш, А. Є. Карасюнок. – Полтава: пп Біліч Стайл, 2017. – 124 с.
5. Смаглюк Л. В. Опанування студентами практичних навичок – важливий етап фахового навчання ортодонтії / Л. В. Смаглюк, А. Є. Карасюнок, А. В. Ляховська, Г. В. Воронкова // Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції з міжнародною участю «Сучасна медична освіта: методологія, теорія, практика». – Полтава, 2020. – С. 200-201.
6. Смаглюк Л. В. Проблеми викладання ортодонтії англійськомовним студентам / Л.В. Смаглюк, А. Є. Карасюнок, Г. В. Воронкова, Н. В. Куліш // Матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю «Реалії, проблеми та перспективи вищої медичної освіти». – Полтава, 2021. – С. 246-247.

ІНТЕГРАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕС ОПАНУВАННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК НА КАФЕДРІ ОРТОДОНТІЇ

Смаглюк Л. В., Трофименко М. В., Ляховська А. В., Куліш Н. В.

Полтавський державний медичний університет

Процес інтеграції навчально-методичних технологій у опанування практичних навичок на кафедрі ортодонтії побудований відповідно до освітньо-професійної програми (ОПП) «Стоматологія» з використанням сучасних медичних технологій, за рахунок запровадження розроблених оптимізованих алгоритмів-схем навчальних клінічних історій хвороб для найпоширеніших нозологічних одиниць ортодонтичних патологій.

Ключові слова: навчально-методичні технології, практичні навички, освітня програма, навчальна клінічна історія хвороби.

The process of integration of educational and methodological technologies in mastering practical skills at the Department of Orthodontics is built in accordance with the educational professional program "Dentistry", using modern medical technologies, implemented during the practical implementation of optimized algorithms-schemes of malocclusion.

Key words: educational and methodical technologies, practical skills, educational program, educational clinical history of the disease.

Інтеграція (від лат. «повний, цілісний») – це створення нового цілого на основі виявлення однотипних елемен-